

Educació i emergència planetària

Som la primera generació amb una consciència clara que hem sobrepassat tots els límits i les capacitats de càrrega del planeta i, molt possiblement, l'última generació que pot mirar de mitigar-ne els problemes i afrontar amb alternatives reals un futur, ara per ara, insostenible.

Som conscients que calen canvis que ens situïn de nou dins els límits. Canvis que no només poden venir de l'avenç disruptiu de la tecnologia o de mesures polítiques i econòmiques (que són imprescindibles), sinó que també exigeixen modificar profundament l'imaginari col·lectiu.

I és aquí, i en especial davant les persones joves, on l'educació per al desenvolupament sostenible s'erigeix en una de les eines amb més capacitat d'incidència. Ens cal parar atenció a quatre dels eixos dels nous enfocaments educatius.

En primer lloc, hem de deixar pas a un nou paradigma que s'obre camí i que sacseja d'arrel els nivells de consciència: la feminització del desenvolupament. Es tracta de deixar de veure'ns com a propietaris i dominadors del planeta i la vida. De deixar enrere els models uniformadors, competitius, economicistes i basats en l'èpica (i associats a un món tradicionalment masculí). Necessitem regenerar les relacions entre els éssers humans i entre aquests i la natura. Dotar de sentit la gestió vital de la natura, desenvolupar la capacitat femenina per gestionar la quotidianitat i la complexitat, des de la cura i no des del domini.

En segon lloc, si algun principi està més que comprovat en el món de l'educació és que amb por ni s'aprèn ni s'aconsegueix que les persones canviïn significativament. Cal aconseguir que les persones, amb les seves diverses capacitats, estils i exemples, puguin contagiar canvis de valors i actituds al seu voltant.

CARLES XIFRA

DIRECTOR D'INNOVACIÓ I CONTINGUTS DE FUNDESPLAI

Cal comprendre les magnituds reals dels problemes, però aquesta comprensió s'ha de combinar amb la il·lusió i l'esperança, amb la possibilitat de començar a construir noves formes de vida que ens permetin ser més feliços amb menys, que no segreguin el nostre temps, que construïxin relacions sinceres, que ens facin sentir bé amb altres maneres de consumir i d'utilitzar els recursos naturals.

La tercera idea és que avui no ens podem imaginar una educació que no es basi en una pedagogia transformadora, orientada a l'acció, que fomenti la participació i la col·laboració. La Greta Thunberg, des de l'activisme i el lideratge juvenil, reclama en les seves conferències que més enllà de l'esperança necessitem acció, acció i acció.

Es tracta d'endinsar-nos en la dimensió política de l'educació. La transmissió de coneixements relatius al medi ambient deixa tot el protagonisme a la mobilització de capacitats per actuar. Desenvolupar la imaginació, la creativitat, les capacitats bàsiques per donar forma a models d'innovació i con-

vertir-los en propostes operatives. Capacitats que es manifesten en el fet de saber denunciar, resistir, escollir, proposar, crear, és a dir, passar del paper de consumidors d'idees i productes al d'actors amb consciència ciutadana i ganes d'actuar i transformar.

Finalment, l'educació ha de promoure també l'acció militant de les persones. Ha d'endinsar-se en el camp dels compromisos personals i col·lectius. Reconèixer el compromís implica reconèixer que és possible canviar les coses de la pròpia vida. Exigeix coratge i valentia, però, de fet, exigeix reconèixer l'espai de llibertat i la capacitat transformadora que tenim cadascú de nosaltres i nosaltres junts.

Avançar, tan lluny com vulguem, només té sentit quan el camí no és allò que es pateix, sinó allò que s'escull, allò a què un es compromet. Despertar aquesta consciència és l'art de l'educació per al desenvolupament sostenible.

Són moltes les entitats educatives que treballem per un món millor. En el cas de Fundesplai, ho fem des de fa 50 anys a les escoles, als centres d'esplai, als equipaments d'educació ambiental o amb iniciatives d'ApS (aprenentatge servei) com els campaments de voluntariat ambiental. Però la situació d'emergència planetària ens obliga a fer més i amb més intensitat, començant ara mateix amb iniciatives concretes com l'impuls de MAIA for SDG's, una formació internacional adreçada a joves líders d'organitzacions d'arreu del món que treballen en els objectius del desenvolupament sostenible (ODS), emmarcats en l'Agenda 2030. Necessitem el lideratge del jovent per fer front a l'emergència planetària, necessitem la seva capacitat de cura, la seva esperança, la seva imaginació i capacitat d'acció. Necessitem el seu i el teu compromís, amb urgència.

L'educació per al desenvolupament sostenible s'erigeix en una de les eines amb més capacitat d'incidència

L'Open Arms' fa pujar els colors a Espanya

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRITOR

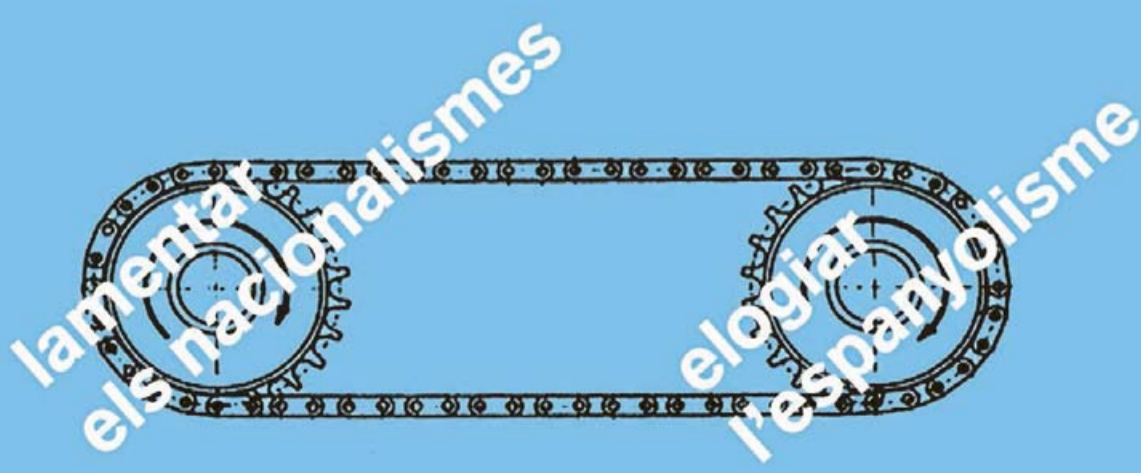
❖ Quan fou mort el combregaren. La reacció del govern d'Espanya a la crisi de l'*Open Arms* va arribar tard i malament, quan la situació a bord del vaixell ja feia dies que era d'emergència (amb migrants llançant-se a l'aigua per intentar arribar nedant a l'illa de Lampedusa) i a través d'un tuit de Pedro Sánchez (¿podrien els líders polítics deixar de fer aquesta ridícula i espantosa política de Twitter?) que indicava als cooperants que podien dirigir-se al port d'Algesires, i encara gràcies que no va dir a Gran Canària, on hi ha un incendi. Després el govern ha rectificat i ha ofert els ports més propers a Lampedusa de què disposa, que són Palma i Maó, però segueix sent tard: al *Open Arms* ja només li val desembarcar a Lampedusa mateix, o, si ha d'arribar a les Balears, fer-ho en un vaixell en millors condicions que el seu.

❖ A través de la vicepresidenta Carmen Calvo, el govern espanyol intenta justificar-se i tracta l'ONG Open Arms i el seu vaixell com si fossin un adversari polític, remugant mitges frases sobre compliment de normatives internacionals. Qui ha incomplert tota la legislació internacional en matèria de salvament marítim és Itàlia en primer terme (a causa de l'obstruccionisme de Salvini) i a continuació la UE, a la qual el president de l'Eurocambra, David Sassoli, ja ha demanat dues vegades que actuï sobre aquesta qüestió, perquè, en cas de no fer-ho, és la Unió la que incompleix els tractats. Tanmateix, l'*Open Arms* i els seus 107 migrants continuen aturats a escassa distància del port que el pur sentit comú exigeix que facin servir, en una situació humanament insuportable.

❖ Mentrestant, Carmen Calvo, que ha agafat de José Luis Ábalos el relleu del plorícic governamental, afirma que Espanya, "amb les fronteres tan complexes que té, no pot enviar segons quin missatge a Europa i al món". Boniques paraules de qui també era vicepresidenta del mateix govern que fa un any va acollir el vaixell *Aquarius*, només per fer el gest polític que en aquell moment li convenia. Espanya, pel que es veu, no pot enviar al món un missatge de fermaesa quan es tracta d'un vaixell (espanyol, per cert) amb una emergència humanitària, però sí que pot, per exemple, disputar el lideratge europeu quan del que es tracta és de complaure Trump interferint en la política veneçolana. O dedicar els principals esforços del seu ministeri d'Exteriors a combatre un problema polític que se suposa que és estrictament intern, com el del pèrfid separatisme. Pel que fa a Algesires, l'*Open Arms* no cap al seu port perquè està estibat de narcollanxes, les que no s'atreveixen a perseguir els mateixos policies que sí que es desfoguen a gust apallissant migrants il·legals quan intenten saltar les tanques amb ganivets de les complexes fronteres espanyoles. Espanya (no ara, sinó des de sempre, i amb governs del PP i del PSOE) té una política d'exterior erràtica i absurda, que la relega al paper de serventa de les grans potències mentre intenta dissimular i treure pit, a l'estil del *fidalgo*, mostrant-se inflexible quan no toca.

DE FITA FIT

Mecanisme Cayetana Álvarez de Toledo

JORDI DURÓ